

Cậu Út

Tôi bắt đầu khó chịu khi gặp hân lần thứ ba. Vẫn bộ quần áo vàng dành cho sinh viên sĩ quan lúc đi phép, hân tình bơ ngời tại câu lạc bộ sĩ quan. Chung quanh, mọi người đều mặc đồ trận, kể cả những sĩ quan trẻ ngồi cùng bàn với hân. Trừ bộ quần áo lạc lõng, còn lại từ thái độ đến cung cách ăn nói của hân chẳng có gì khác lạ. Nâng ly bia, cụng ly, uống một hơi dài. Rồi cười nói, vung tay, xoải chân như việc hân có mặt tại đây trong bộ quần áo vàng là điều tự nhiên. Bất cần thiên hạ với những cái nhìn kỳ cục ném về. Kể cả tôi, tiểu đoàn trưởng của tiểu đoàn hân phải trình diện.

Một vài cái nhìn của đám sĩ quan trẻ ngồi cùng bàn với hân hướng về khi tôi ngồi xuống. Những cái cười, cái gật đầu được làm. Tôi gật đầu đáp lễ, mắt vẫn không rời hân. Hân thản nhiên nhìn tôi rồi bưng ly bia lên uống một hơi dài. Đám sĩ quan trẻ cùng bàn thì thầm với hân. Hân đang nói về tôi. Đột nhiên tôi có ý nghĩ theo dõi thái độ hân - sau khi đã biết tôi sẽ là tiểu đoàn trưởng của hân - thì thế nào. Ngạc nhiên? Bối rối? Rồi sẽ làm một cái chào... làm quen đây ngượng ngùng như hầu hết các sĩ quan vừa ra trường về trình diện đơn vị. Nhưng không, mọi điều suy đoán của tôi đều sai. Chỉ thấy sau những câu thì thầm của những người ngồi cùng bàn là cái gật đầu của hân. Cái gật đầu hồ hững. Lại thêm một câu nói của người ngồi bên trái hân. Lần này tôi ngạc nhiên và cảm giác khó chịu đã bắt đầu. Đó là cái nhún vai - cũng rất tự nhiên - của hân.

Nén bức bối, tôi quay sang hướng khác. Thái độ dửng dưng và cái nhún vai của hân vẫn đeo đuổi tôi. Cảm giác khó chịu càng lúc càng tăng khi tiếng cười của bàn hân ngồi vang đến. Cuối cùng là tự ái bùng lên với ý nghĩ bị coi thường. Dù sao hân cũng chỉ là một sĩ quan thuộc cấp, không thể có hành động như thế được. Liên tưởng đến hai lần trước tôi càng bức bối. Cả hai lần hẹn hân trình diện đều không gặp cả hai. Lần đầu hân đến khoảng 8 giờ rưỡi. Giờ trình diện là 9 giờ. Tôi ra trễ, hân bỏ về. Lần thứ hai hân đến văn phòng từ lúc 7 giờ sáng. Khoảng 9 giờ 10 tôi đến. Vẫn không thấy hân. Người thượng sĩ già cho biết hân vừa đi. Tôi im lặng theo dõi tên chuẩn úy này. Chẳng nào mình cũng trễ hẹn. Tôi đã nghĩ thế và thông báo hân đến trình diện lần thứ ba. Cái kỳ cục của hân, kể cả bộ quần áo vàng đang mặc trên người đã làm tôi chú ý. Một mẫu người đặc biệt. Đã có lần tôi nghĩ thế với cái cười khoan dung. Nhưng hôm nay, lần hẹn thứ ba chưa đến tôi đã gặp cái nhún vai của hân. Bao nhiêu ý nghĩ về hân trong đầu đã thành khó chịu. Rõ ràng hân coi tôi chả có ký lô nào. Mẹ kiếp! Ngựa non háu đá. Tôi uống cạn ly cà phê và đứng dậy với quyết định rất bình thường của một đơn vị trưởng bị xúc phạm: sẽ chứng minh cho hân biết quyền hạn của mình.

Chín giờ sáng hôm sau tôi có mặt tại văn phòng. Hân đã đến từ lúc nào. Vẫn bộ quần áo vàng hân vào trình diện. Trong thế đứng nghiêm còn sắc mùi quân trường, hân đọc nhanh cấp bậc, họ tên, số quân, câu trình diện rồi kết thúc bằng hai tiếng "chờ lệnh" lớn. Cung cách rất nghiêm chỉnh, hân đứng nhìn tôi. Đã sẵn ý tưởng lấy uy từ chiều hôm qua, tôi để yên hân đứng một lúc. Sau cùng là cái hất hàm.

- Chuẩn úy ngồi xuống.

- Cảm ơn thiếu tá.

Hân ngồi xuống, hai tay đặt trên bàn, vai thẳng bằng với cái cổ cứng ngắt. Tôi nhìn chăm chăm vào mắt hân. Đôi mắt lồi với những sợi gân máu nhỏ li ti bám trên lòng trắng cũng đang nhìn thẳng vào mắt tôi. Hân

có vẻ bình tĩnh hơn tôi tưởng.

- Mãi đến hôm nay tôi mới gặp chuẩn úy.

Tôi mở đầu lưỡng lự. Hẳn gặt đầu.

- Thừa thiếu tá, tôi có đến đây hai lần theo lời gọi của thượng sĩ thường vụ.

- Đến rồi lại về?

- Vâng.

- Tại sao?

- Bởi không gặp thiếu tá.

- Tôi có nghe thượng sĩ thường vụ bảo cả hai lần chuẩn úy đều không chờ...

- Tại sao tôi phải chờ khi thiếu tá hẹn đúng 9 giờ là trình diện?

Hai bàn tay hẳn vẫn đặt thoải mái trên mặt bàn khi hẳn hỏi lại. Cảm giác khó chịu lại đến, tôi gằn giọng.

- Lần đầu tôi không nói. Tại sao lần thứ nhì chuẩn úy đến từ 7 giờ, chờ hơn hai tiếng rồi lại bỏ về khi vừa quá giờ hẹn độ mười phút?

- Thừa thiếu tá, chờ hơn hai tiếng là phần tôi thích chờ, còn trễ 10 phút là phần thiếu tá trễ. Tôi không có lỗi...

Hẳn vẫn nhìn thẳng vào mắt tôi khi nói. Từ cặp đồng tử đen láy của hẳn, tôi bắt gặp hình ảnh của tôi ngày mới ra trường. Cứng ngắc trong từng câu nói, từng bước đi và ngại ngùng khi gặp cấp trên. Người sĩ quan trẻ trước mặt tôi khác hẳn. Hẳn thoải mái và tự tin khi đối diện với mọi vật. Sự khó chịu chợt mất, trong tôi bắt đầu thích thú. Nhưng vẫn với nét mặt nghiêm nghị, tôi tiếp tục câu chuyện.

- Hôm qua ở câu lạc bộ sĩ quan, gặp tôi sao chuẩn úy lại nhún vai?

- Thiếu tá có thấy?

Hẳn hỏi lại như xác nhận những ý nghĩ của tôi ngày hôm qua là đúng một cách rất ư là tự nhiên.

- Phải. Tôi thấy chuẩn úy có vẻ khinh thường tôi.

- Tại sao tôi lại khinh thường thiếu tá khi tôi chưa biết thiếu tá là ai? Hơn nữa, nếu biết là thiếu tá thì lúc đó tôi vẫn chưa trình diện...

Rất rành mạch hẳn trả lời câu hỏi. Sự thích thú trong tôi chợt lớn. Cổ nín nụ cười, tôi nói nhanh.

- Còn bộ quân phục, không lẽ nhà kho chưa phát quần áo trận cho chuẩn úy?

- Thừa thiếu tá tôi đã nhận được quần áo trận, nhưng quá rộng không thể mặc được. Ở quân trường có dạy nhìn quân phục biết tư cách. Tôi phải giữ tư cách, không thể ăn mặc cầu thả được. Đành phải mặc đồ bộ quần áo này, sau khi lãnh lương tôi sẽ sửa.

Lần này không thể nhịn được, tôi bật cười trước vẻ nghiêm trang của hẳn khi trình bày về bộ quần áo vàng đang mặc trên người. Nhưng hẳn vẫn nghiêm. Bây giờ thì người giữ uy là hẳn chứ không phải là tôi.

- Thôi được, chuẩn úy xuống ban quân lương để tạm ứng trước. Cố gắng sửa sớm, mình chỉ còn hai tuần để học bổ túc. Sau đó sẽ ra hành quân.

- Cảm ơn thiếu tá.

Hẳn đứng dậy, lại một cái chào đúng kiểu Thủ đức. Tôi nhìn theo tấm lưng thẳng của hẳn với nụ cười lạc quan. Thằng này một xanh cỏ, hai đỏ ngực, đúng điều cần thiết cho một binh chủng tác chiến mang nhiều lời khen pha trộn với tiếng chê: Biệt động Quân.

Vẫn không xanh cỏ, nhưng chẳng đỏ ngực bởi ký cù quá nhiều. Hơn một năm tại chiến trường Bồng sơn, Tam quan hẳn đã trở thành một trong những trung đội trưởng chiến với cái tên dễ thương được gọi từ đồng đội: "cậu út". Tôi thích thú theo dõi sự trưởng thành của một anh chàng chuẩn úy sặc mùi quân trường thành một sĩ quan tác chiến. Ngoài tính tự tin và kỷ luật với đơn vị khi hành quân, cậu út như đã quên hẳn những lễ nghi cứng ngắc. Phanh ngực áo, ngồi nhậu với lính từng can rượu trắng một cách hồn nhiên. Chửi thề ròn tan và đánh lộn với lính Địa phương quân tiểu đoàn 208 như cơm bữa. Bỏ bịch tú tung với các cô bán cà phê Tam quan... Nghĩa là chơi tận mạng, chơi đúng nghĩa một người chết trở về sau mỗi lần ủa. Bù lại cho những lần phá phách, cậu út đánh đấm rất

đẹp. Lỳ lợm và khôn ngoan. Tự tin và kỷ luật. Cậu út đã biết áp dụng những điều cần thiết cho từng trường hợp. Con cộc đã rời khỏi bọc. Tôi đã thấy và tin tưởng. Bò vào tuyến Gia an, qua dãy giao thông hào đầy mìn bẫy để cầm cờ. Dành lại đèo Bình để khai thông quốc lộ. Đánh đôi Hai vú để giữ đường vào phi trường. Giữ đôi 30, 31 để án ngữ lối vào An lão... cậu út đã thản nhiên tham dự với tiểu đoàn bằng đôi mắt nhìn thẳng như lúc trình diện tôi tại trung tâm huấn luyện Dục mỹ, khi tiểu đoàn về học bổ túc và bổ xung quân số. Cảm tình của người đơn vị trưởng dành cho một sĩ quan cấp dưới trong tôi thật kỳ lạ. Hãnh diện và thán phục. Thái độ ung dung trong mỗi lần hành quân đã làm tôi suy nghĩ nhiều về cậu út. Hẳn còn quá trẻ để thành một con người như vậy. Thời gian ở đơn vị quá ngắn so với cái hãnh làm được. Cộng tất cả những điều đã học ở quân trường với kinh nghiệm tại đơn vị cũng không đủ cho hẳn thay đổi đến thế. Tôi đã hãnh diện. Tôi đã thán phục. Và bắt đầu tìm hiểu.

Sự thắc mắc trở nên rối bung và kín mít, không thể giải thích khi tôi biết về quá khứ của hẳn. Là con út một ông đại tá thanh tra quân đoàn 3, Gia đình giàu có với hai tiệm vàng của bà mẹ làm chủ, "cậu út" sống sung sướng. Học giỏi, được mã, con ông cháu cha. Nghĩa là cậu út hội đủ điều kiện mơ ước của một thanh niên đang sống trong thời này. Lại nữa, kèm theo là hai tấm giấy hoãn dịch, một vàng vì lý do học vấn, một trắng vì lý do gia cảnh. Chữ "thọ" theo như quan niệm của số đông đeo vũng vàng trước ngực. Vậy mà "tình nguyện" đi lính. Hai chữ "tình nguyện" là do mọi người nói. Nhưng sau cùng tôi biết, cậu út đi lính vì thất tình. Rất thành thật hẳn kể lại mối tình với cô gái người Tiều châu. Chẳng dấu diếm để tô thêm lớp son hào hùng quanh con người lì lợm của hẳn. Tất cả chỉ thế. Dễ hiểu và bình thường như trăm ngàn lý do bình thường khác. Vào lính ông cụ lo về chỗ ngon lành. Hẳn từ chối, chọn Biệt động Quân. Bấy giờ có danh từ "cộc liếm". Mặc tất cả, hẳn thản nhiên xách ba lô về trình diện. Thản nhiên đánh đấm. Thản nhiên chơi bời. Để trở thành người sĩ quan tác chiến kỳ cục này với cái hãnh danh: cậu út.

Thêm vào đó những ngày trọng cấm mà hẳn cũng thản nhiên ký lại làm sự thắc mắc của tôi càng thêm rối rắm. Nếu muốn chết để quên mối tình với cô gái Tiều châu - tạm gán cho hẳn lý do cái lương này - thì hẳn đâu cần khôn ngoan khi chiến đấu? Nếu muốn "đỏ ngực" thì hẳn đâu thoải mái phá phách, rong chơi? Cả đoạn đời sau lưng và trước mặt đều không lộ ra một nguyên nhân nào giải thích cho con người cậu út. Tôi bỏ cuộc khi cậu út được đeo lon thiếu úy.

Sau trận núi Chéo, tiểu đoàn bị cày nát. Hơn một tuần lễ tăng phái cho sư đoàn 22 Bộ binh để ủi lên, ủi xuống núi Chéo - tên ngọn đồi trọc chỉ cao 81 thước - cả đơn vị còn lại chưa đầy trăm người lính và mười sĩ quan. Trong đó có tôi và cậu út.

Trước ngày về Dục mỹ bổ xung quân số và học bổ túc, đứng trước hàng xác đồng đội quần trong poncho tại phi trường Phù cát, lần đầu tiên tôi thấy vẻ ung dung biến mất trên mặt cậu út. Khuôn mặt như căng lại, hai hố mắt lõm sâu. Chúng tôi im lặng khi hỏa tiễn 122 ly vắn rớt chung quanh. Người lính trong cậu út có lẽ bấy giờ đã lớn hơn.

Hẳn đứng rất lâu trước hàng poncho cuộn xác. Mắt lơ dờ như đôi mắt xác chết. Nét hồn nhiên mọi ngày như chưa từng có. Đứng ngẩn ngơ, rồi đi từng bước ngắn. Thỉnh thoảng lại cúi xuống đọc một cái tên, miệng lẩm bẩm những câu không rõ. Tôi không còn nhận ra dấu vết gì của riêng hẳn - người sĩ quan trẻ lì lợm, hồn nhiên và dễ thương của đơn vị. Chỉ còn lại một cái xác di động trước những cái xác đang cuộn trong poncho. Một cái xác chưa cuộn poncho.

Lê từng bước đến cuối dãy xác hẳn dừng lại. Rồi bắt đầu quay lại bằng những bước ngắn hơn. Để giày hình như không rời khỏi mặt nhựa của phi đạo. Tất cả sự mệt mỏi được bộc lộ trên con người cậu út. Tôi ngạc nhiên theo dõi thái độ hẳn và vẫn không nghĩ hẳn mất hồn sau trận đánh. Không thể bảo hẳn là sợ hãi cái chết được. Điều hẳn đã làm và tôi đang chứng kiến đã cho kết luận này. Đạn 122 ly vắn nổ rải rác. Phi trường

vắng hoe, chỉ có những người lính đang trong nhiệm vụ mới có mặt, còn lại hầu hết đều ở trong hầm. Mỗi tiếng nổ là một đám khói bốc lên, một cái chết đem đến. Ngay cả những người đang ngồi trong hầm, dưới lớp bao cát dày vẫn thấp thoáng âu lo. Nhưng hẵn vẫn đi đi, lại lại trước hàng xác. Mặc đạn réo ngang đầu, mặc từng chớp lửa xa gần. Cậu út như đang sống với hàng xác quần poncho trong một khoảng trời khác.

Từ trong miệng hầm tôi gọi tên hẵn. Cậu út vẫn những bước chân lê sát mặt nhựa. Tôi gọi lần thứ nhì lớn hơn. Hẵn vẫn không nghe. Rồi lần thứ ba tôi gọi bằng cái hỗn danh đồng đội thường gọi. Vừa lúc đó một loạt pháo 122 ly nổ chung quanh, rất gần. Những ánh chớp loé lên và cái ừ tai rầm rĩ làm đau bọng tai. Cậu út dừng lại, đầu ngẩng lên và mắt hướng về phía hầm của tôi. Cặp mắt lơ lơ vừa có tia sáng ngạc nhiên. Tôi gọi thêm lần nữa, hẵn đã nghe rõ. Trên nét mặt lăm lăm vẫn không điểm thêm chút xúc cảm nào. Bằng những bước chân dài hơn khi nãy, nhưng không vội vã hẵn tiến về phía hầm tôi. Đến sát miệng hầm, hẵn ngồi xuống trước lối vào. Cái đầu đưa vào trong đó với đôi mắt đã trở lại bình thường.

- Thiếu tá...

- Cậu vào đây, chúng nó đang pháo, ở ngoài rất nguy hiểm...

- Không sao đâu thiếu tá.

- Biết đâu...

- Có gì thì nằm chung với anh em ngoài kia cũng đỡ buồn...

Hẵn cười nhạt sau câu nói và đứng dậy, đi về phía hàng xác. Tầm lưng thẳng như chĩa xuống dưới ánh nắng. Bước chân đang nhanh lại thành chậm khi đến cạnh hàng xác. Từ miệng hầm nhìn ra, khoảng cách giữa tôi và cậu út như xa lắm. Bóng hẵn in trên nền trời ngập nắng, sừng sững như một pho tượng đang sống. Trong cảm giác xấu hổ tôi thấy miệng hầm đang trú ẩn như lối vào hang chuột.

Sau lần đó, tôi được chuyển về đơn vị khác.

Tháng 3 năm 1975, chúng tôi gặp lại nhau thêm lần nữa. Đó là buổi chiều tại sông Ba. Sau đoạn đường đầy máu của liên tỉnh lộ 7B, qua Phú bốn, Phú túc... Cái mệt mỏi pha trộn âu lo làm tôi muốn bỏ cuộc khi thấy cảnh tượng tại sông Ba. Đạn pháo đủ loại vẫn rót, trực thăng vẫn tải người qua sông với chùm người bám trên hai còng sắt như đàn kiến bám trên hai sợi chỉ mỏng manh. Những cái đạp chân của đồng đội trên những bàn tay đồng đội đang tìm sự sống. Những con người chơi vơi hai tay khi rớt xuống. Những con người đang đưa, tay duỗi căng đang chờ phiên mình bị đạp để bắt đầu cái chết. Những hố đạn pháo vung vít thịt, xương... Tất cả bao quanh tôi sau cố gắng vượt qua mọi thứ để sống, từ Kontum.

Tôi ngơ ngác nhìn mọi việc xảy ra. Người và người. Đạn và đạn. Như hôn mê, tôi không còn là tôi. Ranh giới giữa cái sống và cái chết không có tại đây. Nhốn nháo pha trộn sự phó mặc, đám đông chung quanh ẩn hiện như có, như không. Tôi chán nản đến một hố đạn ngồi xuống. Một bàn tay nắm lấy vai tôi. Rồi một bàn tay nữa. Cậu út đang đứng trước mặt tôi.

- Trung tá...

- Cậu...

- Vâng. Em đây.

Tiếng "em" đầu tiên, từ ngày gặp được cậu út gọi thật bất ngờ. Giữa cái hoang mang tôi chợt thấy được an ủi. Nước mắt tôi ứa ra.

- Mình đã thua cậu ạ.

- Vâng. Mình đang thua.

Hẵn gạt đầu, khuôn mặt của ngày ở phi trường Phù cát lại hiện về. Bây giờ ngoài hai hố mắt sâu còn thêm những nét nhăn trên trán. Người lính trong cậu út đã già hơn.

- Cậu tính sao?

- Em không biết. Em đã ngồi đây từ đêm hôm qua. Chẳng biết phải làm gì.

- Phải về Sài Gòn.
- Về Sài Gòn?
- Đúng.
- Rồi từ Sài Gòn sẽ về đâu?

Hắn đặt lại câu hỏi như lần đầu gặp. Nhưng ngoài thái độ điềm tĩnh còn pha thêm vẻ đau đớn trên khuôn mặt.

Tôi im lặng. Chúng tôi im lặng ngồi xuống hố đạn. Nắng đã tắt, trên bầu trời bắt đầu sáng ánh vàng hòa châu. Trong cơn mệt mỏi tôi thiếp đi.

Sáng sau tôi tỉnh dậy, cậu út đã bỏ đi từ lúc nào.

*

Mười ba năm ở Mỹ, vật lộn với cuộc sống khiến quá khứ trở thành hỗn độn, nhạt nhòa. Có những điều nhớ, có những điều quên trộn lẫn. Một nơi chốn nào, một thời gian nào, một con người nào... Cả ba điều khó đi cùng một lúc để trở lại. Tôi đã quá mệt mỏi. Quá khứ như vùng cát đã lấp sóng. Chỉ thương, chỉ nhớ - và ngay cả 2 điều này - cũng chỉ cảm thấy. Không thể hình dung rõ nét. Nhưng nếp nhăn trên trán của người thanh niên 24 tuổi vẫn rõ ràng trong tôi. Những nếp nhăn kỷ lục của một con người thoáng qua trong đời làm tôi phải suy nghĩ. Sau đêm đó cậu út mất biệt trong cuộc sống. Không một tin tức nào cả. Kể cả những người đi tù về, vừa vượt biển sang. Chẳng một ai nhắc đến người thanh niên đó.

Đã có lần tôi hình dung ra cái chết của hắn. Một mảnh đạn ghim vào thân thể khi rời hố đi cầu. Chỉ thế mới bỏ mình tôi ở lại trong hố đạn. Không một lời giả từ, không một lời trần trối. Suốt 13 năm, chưa một lần tôi nghĩ hắn bỏ lại mình tôi để vượt sông Ba một mình. Sự tin tưởng thật rõ ràng. Tôi tin thế, như tôi đã tin hắn khi còn ở Bình định. Nhất là lúc đó, giữa cái hoang mang tìm cách vượt sông của mọi người hắn vẫn ngồi yên trong hố đạn. Con người như hắn chỉ có cái chết mới bỏ đồng đội. Có thể hắn tự tử... Có thể hắn bị giết... Những câu trả lời tôi đặt ra cho tôi đều bằng cái chết của cậu út. Luôn luôn thế, bởi trong trường hợp đó chỉ có cái chết mới làm cậu út sống mãi hình ảnh đẹp trong ý nghĩ của tôi. Tôi biết dù sao cũng là ích kỷ - nhưng thà thế - để cậu út có trọn cuộc sống đúng nghĩa.

Sự tin tưởng là hắn đã chết càng mãnh liệt khi tôi nghe một số bạn vừa sang kể về cuộc sống tù đầy tại những trại tập trung. Ở đó, ranh giới giữa anh hùng và anh hèn mong manh như lớp vỏ khoai mì. Con người thật lộ ra trong trại. Có những con người rất bình thường khi sống ngoài đời, hoặc giả tầm thường hay nhút nhát cũng trở thành kiên cường, quyết liệt với kẻ thù trong trại. Và ngược lại cũng có những con người rất can đảm, khí phách ngoài đời lại biến thành bần tiện, hèn hạ trong tù. Sẵn sàng bán rẻ đồng đội bằng những tiện nghi tối thiểu. Tôi ngạc nhiên khi nghe chuyện kể và mừng rỡ trong ý nghĩ nhỏ nhen là mình không lâm vào cảnh đó. Lại liên tưởng đến cậu út. Hắn sẽ thế nào nếu sống trong tù? Nghĩ đến hắn và ý nghĩ mong hắn chết lại càng lớn hơn. Thà thế, để mãi mãi người lính với cái hồn danh để thương đó là một hình ảnh đẹp. Cuối cùng cái phân vân nghi hoặc trở thành sợ hãi khi sẽ nhận được một tin về hắn đã làm những năm sau này tôi nhốt kín hắn trong đầu của mình. Không muốn hỏi thăm ai và cũng chẳng muốn nghe ai nhắc đến hắn. Cầm bằng như đã chết mất một người bạn nhỏ.

Trong số những người tôi quen tại thành phố này, có một người viết sách. Một chiều tháng sáu, anh ta rủ tôi đến chơi tại tòa soạn tờ báo Việt ngữ. Mục đích, như anh ta bảo là để xem bài mình viết được trình bày ra sao. Tôi cùng đi và được nghe mẫu đối thoại tại phòng kỹ thuật và trình bày tờ báo.

- Ai lay out bài này.
- Tôi.
- Tại sao lại để ở phần cuối trang.

- Vì mỹ thuật và kỹ thuật
 - Tôi đề nghị đem bài này lên đầu trang.
 - Tại sao?
 - Bởi vì bài này do tôi viết.
 - Không được.
 - Phải được. Tôi muốn thế.
 - Tôi có 2 điều nói với ông. Một là tôi không cần biết ông là ai. Hai là tôi yêu cầu ông bước ra khỏi phòng này.
 - Anh biết tôi là ai không?
 - Tại sao phải biết?
 - Tôi giới thiệu với anh, tôi được mời vào nhóm chủ trương tờ báo này.
 - Ra thế!
 - Anh hãy dời lên trên.
 - Sau khi ông giới thiệu về ông. Ngoài hai điều vừa nói tôi còn thêm một điều thứ ba nữa để nói với ông: tôi sẽ không đăng bài của ông. Không! Phải nói là tôi không cho phép bài ông đăng vào phụ trang này, bởi tôi là người đã và đang phụ trách trang báo. Và ông, người chủ trương tờ báo không có nghĩa là ông có quyền xếp bài mình viết lên đầu trang báo theo ý muốn.

Tôi ngăn người sau mẩu đối thoại. Lối trả lời rành mạch và giọng nói cách đây mười mấy năm sống lại. Chỉ là hần mới có lối nói chuyện thế này. Tôi bước vào phòng kỹ thuật. Người viết sách hăm hăm nhìn một thanh niên đang vo bài báo - chắc của hần - vất vào sọt rác. Đôi vai thẳng băng, cái lưng cứng và thái độ ung dung. Tôi gọi một cái tên. Người thanh niên quay lại. Đó là cậu út, hần nhận ra tôi ngay.

- Anh...
 - Phải, tôi đây.

Bỏ mặc người viết sách, cậu út tiến lại phía tôi. Nụ cười thật hồn nhiên trên môi. Khuôn mặt đã không còn nếp nhăn với đôi mắt đầy tự tin. Đột nhiên tôi liên tưởng đến những chuyện đã được nghe về trại tù, rồi hình ảnh hố đạn pháo cạnh sông Ba trở về.

- Sau đêm đó cậu đi đâu? Đêm ở sông Ba đó...
 - Anh nhớ dai thật. Hần vẫn cười hồn nhiên. Em không ngủ được, đầu óc nghĩ những chuyện đầu đầu, chỉ muốn tự tử. Bởi lúc đó em chẳng biết sẽ về đâu... Sau cùng, tự nhiên em đi ngược về liên tỉnh lộ 7B. Em cũng không hiểu tại sao lại quay về hướng cũ. Rồi bị bắt, sau mấy năm tù em trốn về được. Lại thêm mấy năm lang thang, làm đủ thứ nghề ở Sài Gòn. Bây giờ em ở đây, như anh thấy...

- Cậu sang đây một mình?
 - Vâng, nhà chả còn ai. Ông cụ mất, bà cụ thì già, anh chị cả đồng con cái... Em đi một mình, hiện đi học buổi sáng, chiều làm ở đây.

Hần kể chuyện của mình thản nhiên, như mọi việc xảy ra là điều tất nhiên. Ngay cả những chuyện tù, bị bắt, cha chết... Chỉ nhắc thoáng qua, không lộ vẻ cảm xúc nào. Và tương lai như đã vạch sẵn, chỉ bước tới. "Đi học buổi sáng, đi làm buổi chiều tại đây". Thoải mái, tự nhiên hành động như ngày xưa chiến đấu và phá phách. Tin vào chính việc mình làm, con người cậu út vẫn không thay đổi. Người chết mười ba năm vừa sống lại. Tôi chăm chăm nhìn hần. Mắt vẫn sáng và đang nhìn thẳng vào mắt tôi.

- Chuyện lúc này có thể khó khăn cho công việc của cậu.
 - Tại sao lại khó khăn? Em làm đúng việc của mình, mấy cái râu ria em đâu màng. Không nhận thì không làm, nhận thì làm rõ ràng...
 - Cậu vẫn thế.
 - Làm sao thay đổi được hả anh.
 - Ngay cả lối nói chuyện.
 - Vâng, ngay cả lối nói chuyện.

Hần nhắc lại và chúng tôi cùng bật cười. Phía góc phòng người viết sách ngạc nhiên theo dõi. Hần sẽ mãi mãi ngạc nhiên bởi đã có cuộc sống của một con người hoàn toàn khác hần những trang sách đã viết. Của gã và ngay cả không của gã. Cuộc sống của người lính bình thường mang tên cậu út. Hết như trăm ngàn người lính khác đã bước ra những ngoài dòng

kẻ của trang giấy. Để sống và đã sống.

Nguồn: Triển Chiêu

Người gửi: JBlues

Người đăng: Julia

